

лення в різних сферах діяльності, забезпечує застосування індивідуальних методик навчання різних предметів.

Список використаних джерел:

1. Бирюк О. В. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англійських публіцистичних текстів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Бирюк Ольга Василівна. – К., 2006. – 209 с.
2. Бичева, И. Б. Развитие профессиональной компетентности педагогических кадров дошкольных образовательных учреждений : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / И. Б. Бичева ; Нижегородский гос. пед. ун-т. – Н. Новгород, 2003. – 20 с., с. 13
3. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Богданова Інна Михайлівна ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 1999. – 392 с., с. 123
4. Браже, Т. Г. Основные принципы совершенствования профессиональной квалификации учителей в ИИУ / Т. Г. Браже // Совершенствование профессиональных знаний и умений учителя в процессе повышения его квалификации : сб. научн. трудов. – М. : АПН СССР, 1982. – С. 18–33., с. 21
5. Брижак Н. Ю. Особливості підготовки майбутніх учителів до кращавчої роботи з учнями початкової школи / Н. Ю. Брижак // Зб. наук. пр. «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми». Випуск 34: - Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. – С. 28–32.
6. Введенский В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога [Текст] / В. Н. Введенский // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 51–55.
7. Гільберг Т. Г. Реалізація компетентнісного підходу до навчання на уроках географії [Текст] / Т. Г. Гільберг // Географія та основи економіки в школі. – 2009. – № 4. – С. 10.
8. Гончарова Н. А. Информационно-коммуникационные технологии как средство формирования профессиональной компетентности будущего учителя : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Гончарова Наталья Александровна ; Орел, 2008. – 214 с.
9. Гунько С. О. Формування знань про інформаційні технології у майбутніх учителів початкових класів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / С. О. Гунько. – К., 1999. – С. 58–59, 50, с. 58–59
10. Зеер Є. Ф. Модернізація професійного освіти: компетентнісний підхід : [Учебное пособие] / Э. Ф. Зеер. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2005. – 216 с., с. 114
11. Ключевые компетенции и образовательные стандарты : доклад А. В. Хуторского на Отделении философии образовательной и теоретической педагогики. РАО 23 апреля 2005 г. – М., Центр „Эйдос”. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.eidos.ru/news/compet.htm, e-mail: info@eidos.ru
12. Матіяш В. В. Педагогічне кращавство як засіб підготовки майбутніх учителів початкових класів / Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка / Гол. ред. Григорій Терещук. – Серія: Педагогіка. – 2013. – № 1. – С. 181–186
13. Міщенко Т. М. Педагогічні основи підготовки майбутніх учителів до кращавчої роботи в сільській школі : автореф. дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04. / Т. М. Міщенко ; Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2001. – 20 с. 30, с. 89
14. Московская Н. Л. Формирование профессиональной компетентности лингвиста-преподавателя : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Московская Наталья Леонидовна – М., 2005. – 405 с.
15. Селевко Г. К. Компетентности и их классификация / Г. К. Селевко // Народное образование. – М. : 2004. – № 4. Современные подходы к компетентностно-ориентированному образованию : материалы семинара. – Самара, 2001. – 142 с., с. 94
16. Сисоева С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : [монографія] / С. О. Сисоева. – К : Поліграф книга, 1996. – 446 с., с. 97
17. Создание единого информационного пространства системы образования // Школа – семинар : [серия материалов] / [под общей редакцией д.т.н., проф. Н. А. Селезневой и д.т.н., проф. И. И. Дзегеленка]. – М., 1998. – 3–5 ноября. 188
18. Современные подходы к компетентностно-ориентированному образованию : материалы семинара. – Самара, 2001. – 142 с., с. 94 Создание единого информационного пространства системы образования // Школа – семинар : [серия материалов] / [под общей редакцией д.т.н., проф. Н. А. Селезневой и д.т.н., проф. И. И. Дзегеленка]. – М., 1998. – 3–5 ноября. 188

УДК:376.1

Рощин І. Г.

ЗАГАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ ДО ПРОДУКТИВНОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

У статті проаналізовано місце і роль загальної фізичної підготовки учнів у навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл. Уточнено поняття «загальна фізична підготовка» в системі навчально-виховного процесу загальноосвітніх шкіл.

Ключові слова: підготовка, загальна фізична підготовка, знання, вміння, навички, учні загальноосвітніх шкіл.

Рощин І. Г. Общая физическая подготовка учащихся к продуктивной жизни как неотъемлемая составляющая учебно-воспитательного процесса общеобразовательных школ. В статье проанализированы место и роль общей физической подготовки учащихся в учебно-воспитательном процессе общеобразовательных школ. Уточнено понятие «общая физическая подготовка» в системе учебно-воспитательного процесса общеобразовательных школ.

Ключевые слова: подготовка, общая физическая подготовка, знания, умения, навыки, учащиеся общеобразовательных школ.

Roshchin I. G. General physical preparation pupils to productive lives as an integral part of the educational process in secondary schools. The article analyzes the place and role of general physical training of students in the educational process in secondary schools. The concept of "general physical preparation" in the system of educational process in secondary schools.

Keywords: training, general physical training, knowledge, skills, pupils in secondary schools

Постановка проблеми в загальному вигляді. У сучасній соціально-економічній ситуації, що сьогодні склалася в Україні, гостро постало питання здійснення людиною не лише професійної діяльності, а й якісного життєдіяльного буття. На думку багатьох науковців неабияке значення у розв’язанні цієї проблеми відіграє загальна фізична підготовка учнівської молоді, яка на теперішній час посідає одне з центральних місць в освітніх системах різного рівня (дошкільної, загальної середньої та вищої освіти).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема фізичної підготовки учнів не нова, розгляду її

різних аспектів присвячені дослідження у галузі медицині та фізіології людини, фізичної культури та спорту, педагогіці й психології. Так, у доробках О. Дубогай (1991), О. Куц (2001) та ін. розглянуто питання вікової специфіки підготовки учнів ЗОШ; у працях А. Борисенко (1997), І. Вовченко (2002), М. Молнар (2000), Л. Сергієнко (1997), В. Столітенко (1997), Г. Петренко (2001), Б. Шияна (1997) з’ясовано динаміку програмних вимог до рівня фізичної підготовленості учнів; наукові праці Е. Вільчовського (1998), В. Завацького (1994), Т. Круцевич (1999) присвячені проблемам збереження фізичного здоров’я учнів. Проблема адаптації

організму дітей до фізичних навантажень займалися Б. Ашмарин (1990), В. Платонов (1985), необхідність диференційованого фізичного виховання встановлювали Л. Волков (1999), А. Гужаловський (1988), Л. Матвеев (1991).

Формулювання цілей статті. Разом з цим, з'ясування місця і ролі загальної фізичної підготовки учнів у навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл вивчено не повною мірою, тому метою статті є розкриття саме цього питання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз наукової літератури засвідчує, що поняття «підготовка» частіше за все розглядають стосовно професійної освіти, пов'язуючи її з набуттям професійно необхідних знань та оволодіння професійно необхідними вміннями [1,3,5]. У загальному плані під підготовкою розуміють створення умов для успішного виконання предметної діяльності [3,7]. Тоді у ракурсі загальної середньої освіти до змісту поняття «підготовка» доцільно включити такі процеси, як: опанування життєво необхідними знаннями та вміннями, виховання певних моральних якостей, ціннісних орієнтацій та професійних інтересів, розвиток загальних і спеціальних здібностей, формування життєвої позиції.

Фахівці загальну фізичну підготовку визначають як процес розвитку фізичних якостей людини, що виявляються в її рухових здібностях, необхідних для певного роду предметної діяльності [4,5,7]. З огляду на це, загальну фізичну підготовку учнів ЗОШ можна визначити як невід'ємну складову навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи, яка передбачає активізацію рухових дій учнів, необхідних для продуктивної життєдіяльності у побутовій та професійній сферах.

Вивчення нормативних документів загальної середньої освіти та педагогічної практики показує, що зміст загальної фізичної підготовки впродовж навчання учнів у школі переважно складає розвиток координаційних, силових та швидкісних якостей, а також виховання витривалості, гнучкості та спритності. Специфіка підготовки учнів полягає у спрямованому впливі на морфофункціональні властивості організму крізь фізичні навантаження різного характеру та обсягу. Як вважають сучасні дослідники [2,5,6,7], загальна фізична підготовка складається з комплексу заходів, спрямованих на формування й розвиток тих компонентів структури особистості, які виступають ключовими для формування образу життя людини.

Відповідно до мети фізичного виховання учнів ЗОШ, зазначеної у затвердженій Указом Президента України у 2004 році «Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту» - формування необхідного для життя фонду рухових вмінь та навичок, упродовж навчання у школі на кожному віковому етапі слід забезпечити послідовний фізичний розвиток дитини і гарантувати їй до закінчення школи досягнення такого рівня фізичної досконалості, який забезпечить успішне виконання таких суспільно важливих видів діяльності, як професійна освіта, виробнича праця, народження дітей, служба у збройних сила тощо.

Аналіз планів роботи загальноосвітніх шкіл дозволяє констатувати, що зазначена мета загальної фізичної підготовки учнів конкретизується відповідно до вікових періодів розвитку дитини та періодів її навчання – молодша, середня або старша школа. В узагальненому вигляді основні групи завдань загальної фізичної

підготовки учнів ЗОШ для кожної вікової ланки розвитку можна сформулювати наступним чином.

Перша група – завдання з фізкультурної освіти. З урахуванням логіки навчально-виховного процесу ЗОШ, до складу цієї групи входять :

- опанування елементарними знаннями у галузі фізичної культури та спорту щодо необхідності дотримання особистої та суспільної гігієни, користі фізичних вправ, правильності способів їх виконання;

- оволодіння правилами самостійних фізичних занять, ранкової гігієнічної гімнастики зокрема, формування вмінь аналізувати техніку виконання фізичних вправ;

- ознайомлення з прикладним значенням засобів та методів фізичного розвитку, правилами їх самостійного використання у житті, усвідомлення сутності фізичного вдосконалення;

- збагачення рухового досвіду шляхом оволодіння різними видами спорту, що передбачені навчальними програмами з фізичної культури (гімнастика, футбол, волейбол, легка атлетика, плавання тощо), та планами виховної роботи школи (екскурсії, туризм, рухливі ігри);

- засвоєння техніки рухових дій, набуття вмінь використовувати їх в змінних та варіативних умовах;

- формування навичок самоконтроля за станом фізичного здоров'я власного організму.

Друга група – завдання, що стосуються гармонійності формування підростаючого організму, укріплення його здоров'я, всебічного розвитку фізичних здібностей. Відповідно до вікових особливостей учнів до завдань цієї групи включено :

- загартування організму – підвищення опірності до дії таких чинників, як фізична втома, температура навколишнього середовища, сонячна радіація тощо;

- формування витривалості аеробного характеру, розвиток координаційних, швидкісних і силових здібностей та фізичних якостей (спритності та гнучкості), завдяки яким забезпечується цільова рухова активність людини;

- формування правильної, відповідно до умов рухової діяльності, постави та стопи, корекція (у разі необхідності) особливостей тілобудови, зокрема зайвої маси тіла.

Третя група – завдання, зумовлені взаємозв'язком фізичного, морального, розумового та естетичного розвитку особистості, а саме :

- формування мотивації занять фізичними вправами та спортом, розвиток інтересу до естетичних основ фізичної культури особистості;

- виховання вольових якостей – цілеспрямованості, наполегливості тощо.

Отже, під час навчання у початковій школі дітей потрібно навчити основним природним рухам: правильно ходити, бігати, стрибати, метати предмети, виконувати рухи окремими частинами тіла; у середній школі учнів слід навчити долати поступово зростаючі труднощі: збільшення маси предметів (які слід пересунути), перешкоди під час бігу, стрибки у довженну та у висоту; у старшій школі підлітків треба привчати до змін обсягу та характеру докладених зусиль, орієнтуванню у просторі тощо. Для цього необхідно правильно визначити структуру та організацію фізичної підготовки учнів у межах навчально-виховного процесу ЗОШ.

Структура загальної фізичної підготовки учнів визначається, насамперед, її змістом. З огляду на зазначене вище і той факт, що будь-яка діяльність

людини породжується певними потребами і спрямована на досягнення встановленої мети, у структурі фізичної підготовки учнів можна виокремити два блоки: базовий (елементарні рухи, життєво необхідні вміння та навички) та специфічний (дії, зумовлені предметністю діяльності). Якщо базова підготовка покликана забезпечити рівень фізичного розвитку учня, який відповідає максимально можливому рівню його працездатності, то специфічна повинна забезпечити оволодіння обсягом навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

Організація загальної фізичної підготовки учнів ЗОШ, з позицій системного підходу, являє собою сукупність форм і засобів, що у поєднанні з іншими надають можливість максимально мобілізувати сили для отримання необхідного результату. Враховуючи той факт, що організм людини, взаємодіючи з навколишнім середовищем, намагається пристосуватися до нього і таким чином виробити механізм формування єдиного можливого адаптаційного стану, як найбільш ефективного у даних умовах, навчальний заклад має передбачити максимальну можливу кількість різноманітних ситуацій, які моделюють фізичні навантаження, що відрізняються за тривалістю, обсягом та характером рухових дій. Тобто, чим ширше «поле формування» рухових умінь та навичок, тим багатший досвід рухових дій та стійкіша спрямованість особистості на здоровий спосіб життя.

Узагальнюючи досвід фізичної підготовки учнів ЗОШ, наведемо чотири основні групи фізичних вправ, застосування яких у навчально-виховному процесі школи забезпечить мінімальне «поле формування»:

- 1) прості й складні вправи - рухи головою, тулубом, руками та ногами, різновиди рухів і метання;
- 2) вправи, пов'язані з вивченням просторових і часових співвідношень при бігу у заданому темпі та стрибках на певну відстань та метанні у ціль;
- 3) вправи із зростаючим навантаженням – дії з палицями та гирями, метання дерев'яних і залізних куль, лазіння по канату, утримання рівноваги на різних поверхнях, боротьба;
- 4) систематичні вправи, що здійснюються під час ігор, екскурсій та туристичних походів.

Таким чином, для досягнення зазначених вище завдань фізичної підготовки учнів ЗОШ необхідно дотриматися наступних вимог:

- забезпечити діалектичний взаємозв'язок між базовою та специфічною складовими підготовки;
- дотримуватися гармонійності у розвитку фізичних якостей і здібностей учнів (розвиток всіх якостей у рівному ступені);
- визначати міри розвитку якостей відповідно до вікової необхідності (освітніх стандартів і нормативів) та ресурсної спроможності навчального закладу.

Говорячи про результати фізичної підготовки учнів, зупинимось на двох поняттях: готовність і підготовленість. На нашу думку, підготовленість - це

такий рівень розвитку психофізичного компоненту структури особистості учня, який забезпечує високу продуктивність у повсякденній діяльності та успішність наступного опанування майбутньою професією та виконання посадових функцій; готовність - це такий стан організму, який свідчить про здатність виконувати необхідну діяльність у заданих умовах.

Сьогодні рівень фізичної підготовленості учнів ЗОШ прийнято встановлювати за даними тестування базових фізичних якостей з урахуванням регіональних нормативів. Як зазначають сучасні дослідники та практики, такий спосіб інформативний, проте ненадійний (з точки зору валідності та репрезентативності). Тому одним з нагальних завдань сучасних медико-фізіологічних та педагогічних наук є розробка більш досконалого методу оцінювання рівня фізичної підготовленості випускників ЗОШ.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Загальна фізична підготовка учнів посідає виключно важливе за значенням та обсягом адміністративної й педагогічної уваги місце у навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл. Виступаючи складною системою, що включає процеси навчання, виховання та розвитку з одного боку, фізична підготовка з іншого боку сама є підсистемою більш складної системи, що має назву «освітній процес». Саме ця ситуація й спричиняє незгасаючий інтерес до проблем загального фізичного розвитку учнів, який актуалізується під час кожного реформування системи освіти або соціально-економічних перетворень у державі.

У зв'язку з розширенням поля досліджень проблем загальної фізичної підготовки учнів загальноосвітніх шкіл, перспективним напрямком подальшої роботи виступають структура і характеристика різних аспектів фізичного розвитку учнів загальноосвітніх шкіл України.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навч. посібник для студ. навч. закладів II-IV рівнів акредитації. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: Абетка НОВА, 2002. – 220 с.
2. Ашмарин Б. А. Теория и методы физического воспитания: учебное пособие для студентов факультета физич. воспитания. – М.: Просвещение, 1984. – С. 226.
3. Бальсевич, В.К. Научное обоснование инновационных преобразований в сфере физической культуры и спорта / В.К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. - 2001. - № 1. - С. 10-16.
4. Волков Л.В. Физическое воспитание учащихся. – К.: Радянська школа, 1988. – 184 с.
5. Матвеев, Л.П. Теория и методика физической культуры. Введение в предмет: учеб. для высших специальных физкультурных учебных заведений / Л.П. Матвеев. – СПб.: Лань, 2004.
6. Мосійчук Л.В. Навчально-тренувальний процес у фізичному вихованні учнів загальноосвітньої школи. – Тернопіль: ТАНГ, 2004. – 128 с.
7. Теорія і методика фізичного виховання / Підруч. Ред. Т.Ю.Круцевич. Т-1 -391 с., Т-2 – 361 с. «Олимп. Л-ра». Київ - 2008.

РОЗДІЛ III. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ТА ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 159.91

Степанов О.В.

ВІКТИМОГЕННІ СИТУАЦІЇ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття присвячена розгляду основних етапів становлення і розвитку віктимогенної ситуації з урахуванням певних віктимних схильностей учасників дорожнього руху. Дано визначення фактору віктимності учасника дорожнього руху як явище віктимної деформації особистості. Значна увага приділяється взаємодії об'єктивних і суб'єктивних факторів віктимогенної ситуації учасників дорожнього руху, які сприяють вчиненню ДТП. На думку автора, психологічним корінням віктимної поведінки учасників дорожнього руху системи ВАДС можуть виступати дефекти уваги, пов'язані зі сприйняттям і переробкою інформації, дефекти прийняття рішення й ін. Психологічні дефекти, що зумовлюють поведінку потерпілого, можуть полягати і в інтелектуальній, і в вольовій, і в емоційній сферах особистості. Вони знаходять своє вираження і в комплексі таких індивідуально-психологічних властивостей, як легковажність, безпечність, необережність, нехтування правилами обережності, незібраність та ін. Автором зроблений вивод, що при вивченні ДТП необхідно враховувати віктимогенні ситуації учасників дорожнього руху.

Ключові слова: віктимологія, віктимна поведінка, ситуація, учасники дорожнього руху.

Степанов А.В. Виктимогенные ситуации участников дорожного движения. Статья посвящена рассмотрению основных этапов становления и развития виктимогенной ситуации с учетом определенных виктимных предрасположенностей участников дорожного движения. Дано определение фактору виктимности участника дорожного движения как явления виктимной деформации личности. Значительное внимание уделяется взаимодействию объективных и субъективных факторов виктимогенной ситуации участников дорожного движения, способствующих совершению ДТП. По мнению автора, психологическими корнями виктимогенного поведения участников дорожного движения системы ВАДС могут выступать дефекты внимания, связанные с восприятием и переработкой информации, дефекты принятия решения и т.д. Психологические дефекты, обуславливающие поведение потерпевшего, могут заключаться и в интеллектуальной, и в волевой, и в эмоциональной сферах личности. Они находят свое выражение и в комплексе таких индивидуально-психологических свойств, как легкомыслие, беспечность, небрежность, пренебрежение правилами предосторожности, несобранность и др. Автором сделан вывод, что при изучении ДТП необходимо учитывать виктимогенные ситуации участников дорожного движения.

Ключевые слова: виктимология, виктимное поведение, ситуация, участники дорожного движения.

Stepanov A. V. Victimogenic situations of road users. The article examines the basic stages of formation and development of victimogenic situation based on certain victim predispositions of road users. The definition of the victimization factor of road user has been given as a phenomenon of victimization deformation of the personality. The considerable attention is paid to the interaction of objective and subjective factors of the victimogenic situation of road users, which contribute to the occurrence of road accidents. The author believes that defects of attention correlated with information perception and processing, defects in decision making, etc., may be psychological roots of victim conduct of road traffic parties in DVRC (driver - vehicle - road - circumstances) system. Psychological defects that call forth victim's behaviour may also derive from intellectual, volitional and emotional spheres of personality. They express through a complex of such individual psychological features as levity, carelessness, imprudence, disregard to the rules of precaution, lack of self-discipline, etc. The author concludes that during the accident research the victimogenic situations of road users should be taken into account.

Keywords: victimology, victim behavior, the situation of road users.

Постановка проблеми. Поведінка людини – явище складне і багатогранне, пов'язане з перетворенням внутрішнього стану людини в дію по відношенню до соціально значимих об'єктів. Воно являє собою зовні спостережувану систему вчинків людей, в якій реалізуються внутрішні спонукання людини.

Віктимна поведінка – один з типів соціального відхилення. Віктимну поведінку іноді називають «соціальним захворюванням» і пов'язують з різними формами антигромадської поведінки, при якому людина допускає різні відхилення від соціальних норм, здійснює проступки, поводить себе необережно і допускає правопорушення. Термін «віктимна поведінка» виник у рамках кримінальної віктимології.

Визначаючи поняття віктимізації на масовому рівні в сфері дорожнього руху, необхідно зазначити, що під віктимізацією взагалі мається на увазі те сукупне соціальне зло (моральний, фізичний і матеріальний збиток), ті наслідки, які настали в результаті злочинних (необережних) дій. У всіх цих випадках можуть вивчатися стан, структура і динаміка віктимізації.

Таким чином, віктимізація у сфері дорожнього руху – це складова частина дорожньо-транспортної аварійності, це віктимальні її наслідки і процес пере-

творення конкретної особи в жертву дорожньо-транспортної пригоди (ДТП), а також певної спільноти людей.

Для багатьох потерпілих при ДТП та обставина, що вони стали жертвою, не є випадковою, а підготовленою поведінкою, особистісними особливостями, умовами виховання і життєвим досвідом. Тобто, наявність певних віктимних схильностей змушує розглядати віктимну поведінку жертви – учасника дорожнього руху. Розуміючи поширеність явища віктимної деформації особистості як учасника дорожнього руху, важливість його вивчення для вирішення завдань профілактики ДТП, даний напрям дослідження є актуальним і націлений на профілактику віктимної поведінки учасників дорожнього руху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Створення віктимології зв'язується з іменами Г. Гетіга, Р. Гассера, М. Вольфганга, Б. Мендельсона, Г. Шульца, Г. Елленбергера й ін. На думку зарубіжних учених, віктимологія відкриває нові наукові напрями, при цьому не дублюючи кримінологію, а постійно координуючи з нею свої дії.

Істотний вплив на розвиток віктимології, динамічної моделі поведінки, надали дослідження, проведені такими вченими, як В. В. Вандишев, В. Є. Квашиш, В. П. Коновалов, А. І. Коробєєв, В. С. Мінська,